

V L A A M S P A R L E M E N T

Zitting 2000-2001

8 november 2000

VOORSTEL VAN DECREET

– van mevrouw Sonja Becq en mevrouw Veerle Heeren c.s. –

houdende regeling van de thuisopvang van zieke kinderen

VERSLAG

**namens de Commissie voor Welzijn, Volksgezondheid en Gelijke Kansen
uitgebracht door mevrouw Claudine De Schepper**

Samenstelling van de commissie :

Voorzitter : mevrouw Patricia Ceysens.

Vaste leden :

mevrouw Sonja Becq, mevrouw Trees Merckx-Van Goey,
mevrouw Riet Van Cleuvenbergen, mevrouw Ingrid van
Kessel ;

mevrouw Patricia Ceysens, mevrouw Claudine De
Schepper, de heren Jacques Devolder, Koen Helsen ;

mevrouw Niki De Gryze, mevrouw Marijke Dillen, de heer
Felix Strackx ;

de heren Guy Swennen, Jan Van Duppen ;

mevrouw Ria Van Den Heuvel ;

mevrouw Simonne Janssens-Vanoppen.

Plaatsvervangers :

mevrouw Gisèle Gardeyn-Debever, mevrouw Veerle
Heeren, de heren Jan Laurys, Luc Martens ;

de heren Frans De Cock, Freddy Feytons, André Moreau,
Cis Schepens ;

de heren Wilfried Aers, Julien Librecht, mevrouw Marleen
Van den Eynde ;

de heren Patrick Hostekint, Jacky Maes ;

mevrouw Ann De Martelaer ;

mevrouw Margriet Hermans.

Zie :

123 (1999-2000)

– Nr. 1 : Voorstel van decreet

– Nr. 2 : Advies van het Kinderrechtencommissariaat

INHOUD

	Blz.
1. Toelichting door mevrouw Sonja Becq, indiener	4
2. Algemene bespreking	5
3. Artikelsgewijze bespreking en stemming	7

DAMES EN HEREN,

De Commissie voor Welzijn, Volksgezondheid en Gelijke Kansen behandelde het voorstel van decreet houdende regeling van de thuisopvang van zieke kinderen op 8 juni en 26 oktober 2000.

1. Toelichting door mevrouw Sonja Becq, indiener

Nood aan opvang voor zieke kinderen

Mevrouw Sonja Becq wijst erop dat het voorstel van decreet ingediend werd vóór het Beleidsplan Kinderopvang (*Gedr. St. VI. Parl. 1999-00, nr. 237/1*). De indiener stelt vast dat er al heel wat initiatieven voor dagopvang en buitenschoolse kinderopvang ontwikkeld zijn of aan het ontwikkelen zijn. Anderzijds is er een zeer grote vraag naar opvang voor zieke kinderen, acute opvang en flexibele opvang. De indieners vinden het belangrijk ook dat aanbod uit te bouwen en daarvoor een regeling te treffen.

De behoefte aan vormen van nieuwe opvang blijft groeien. Dat blijkt ook uit het jaarverslag van Kind en Gezin. Mevrouw Sonja Becq vindt het in eerste instantie belangrijk dat de keuze van ouders om zelf voor hun zieke kind te zorgen, gehonoreerd wordt. Allerhande stelsels in de werktijdregeling bieden reeds mogelijkheden, maar worden nog onvoldoende toegepast o.m. wegens druk van de werkgever, of zijn in ieder geval niet voldoende. De opvang van zieke kinderen kan niet altijd op een sluitende wijze gerealiseerd worden via werktijdregelingen. Dat is begrijpelijk als men weet dat zeer jonge kinderen minstens zeven ziekteperiodes per levensjaar kennen (onderzoek van Kind en Gezin in 1997). De nood aan opvang van zieke kinderen is dus groot. De opvang van zieke kinderen wordt in eerste instantie gerealiseerd door de ouders zelf, in tweede instantie door de directe familie, en ten slotte door de bestaande opvangvoorzieningen. Alarmerend is het feit dat grootouders steeds minder voor de opvang van hun kleinkinderen inspringen dan vroeger, zoals uit het jaarverslag van Kind en Gezin bleek. Ouders vinden soms echt geen opvang, zodat zieke kinderen gewoon op school afgezet worden. Dit is uiteraard geen goede oplossing.

Principes van het voorstel van decreet

De opvang van zieke kinderen moet thuis gebeuren, in de vertrouwde omgeving. Voor jonge kinderen is het reeds niet evident verzorgd te worden

door een onbekende. Bovendien moet een ziek kind dan niet uit zijn bed gehaald worden. Er moet rekening gehouden worden met de draagkracht van het kind.

Het voorstel van decreet wil afdwingbare kwaliteitsnormen instellen, o.m. wat personeel en toezicht betreft.

De indieners willen opvang voorzien voor acuut zieke kinderen van 0 tot 12 jaar. Het is niet evident zieke lage-schoolkinderen alleen thuis te laten. Toch gebeurt dit nu omdat ouders soms geen andere mogelijkheid hebben. De opvang moet ook over een ruime tijdsspanne kunnen plaatsvinden, bv. tussen 6.30 uur en 19 uur. Er moet evenwel altijd rekening gehouden worden met de draagkracht van het kind.

Het voorstel van decreet vraagt ook dat een attest van de behandelend geneesheer wordt voorgelegd, zoals dit reeds in bestaande projecten gebeurt.

Wie kan opvang voor zieke kinderen organiseren? De indieners gaan ervan uit dat dit vooral de bestaande initiatieven zijn die nu al zieke kinderen opvangen. Het gaat om het 'georganiseerde' kinderopvanglandschap, nl. kinderdagverblijven en onthaalgezinnen zowel particuliere als gesubsidieerde, alsook bv. initiatieven buitenschoolse opvang. Buiten de traditionele kinderopvang kunnen ook diensten voor gezinszorg zieke kinderen opvangen. Zij doen dit nu reeds. Het is dus de bedoeling gebruik te maken van bestaande initiatieven, via taakuitbreiding of uitbreiding van urencontingenten. Dit heeft als voordeel dat gebruik gemaakt kan worden van de ervaring van mensen die reeds in de kinderopvang actief zijn. Op die manier is ook een leefbare schaalgrootte gegarandeerd. Met opvang van zieke kinderen alleen kan een initiatief moeilijk overeind blijven.

Kwaliteitsvereisten

De opvang moet op maat van het kind gebeuren. Voor de opvang van zieke kinderen moet aan een aantal minimale kwaliteitsvereisten voldaan worden. De ouders moeten duidelijke en voldoende informatie over de behandeling, de zorg, de voeding en de leefgewoonten van het kind verstrekken aan degene die het kind opvangt, de begeleider. Het gaat hier immers ook om een stuk verzorging. Ouders moeten ook bereikbaar zijn. Op hun beurt moeten de begeleiders verslag uitbrengen aan de ouders over het verloop van de opvang en van het ziektebeeld.

Van het personeel dat werkzaam is in de diensten voor opvang van zieke kinderen, wordt deskundigheid verwacht. Kwalificaties worden verworven via basisopleiding, bij- en nascholing. Het personeel krijgt een volwaardig statuut. De diensten moeten zich melden bij Kind en Gezin.

Er wordt een onderscheid gemaakt tussen erkenningsvoorwaarden en subsidiëeringsvoorwaarden. De erkenningsvoorwaarden hebben betrekking op de genoemde minimale kwaliteitsvoorwaarden, de bereikbaarheid en de dienstverlening. De subsidiëeringsvoorwaarden omvatten de personeels- en werkingskosten en het hanteren van de vastgestelde ouderbijdrageschalen.

Financiering en kostprijs

De kostprijs van de opvang voor zieke kinderen is moeilijk te berekenen. De enige referentie zijn de FCUD-cijfers. De 67 projecten met opvang voor zieke kinderen door het FCUD gesubsidieerd en vier projecten geïntegreerd in andere opvanginitiatieven, zijn samen goed voor ongeveer 86.400.000 frank in 2000. Net zoals voor de andere kinderopvang is het belangrijk dat de financiering langs één duidelijk en doorzichtig kanaal verloopt. De financiering zou voor de kinderopvang kunnen verlopen via Kind en Gezin, voor de diensten gezinszorg via de administratie Gezin en Maatschappelijk Welzijn, Gezinszorg.

Commentaar bij de artikelen

In artikel 2 wordt thuisopvang van zieke kinderen gedefinieerd. Het betreft een kortstondige opvang van acuut zieke kinderen die niet terechtkunnen in de bestaande opvangmogelijkheden of op school. Artikel 3 bepaalt dat erkenning en subsidiëring van de initiatieven via Kind en Gezin verloopt, als bevoegde openbare instelling. Artikel 5 omvat de minimale kwaliteitseisen waaraan voldaan moet worden om erkend te worden. Die vereisten slaan op de kwalificaties van het personeel, de bereikbaarheid, de bij- en nascholing, de verzekering burgerlijke aansprakelijkheid, de overeenkomst met de ouders, de uren van dienstverlening, de minimale dienstverleningscapaciteit (opbouw knowhow), de toepassing van het kwaliteitsdecreet.

Artikel 6 : de melding en erkenning van de thuisopvang van zieke kinderen houdt het kwaliteitstoezicht in door Kind en Gezin. De diensten voor gezinszorg zijn daarvan vrijgesteld, omdat zij reeds onder de toepassing van het kwaliteitsdecreet vallen.

Artikel 7 bevat de subsidiëeringsvoorwaarden. De diensten moeten een minimumpercentage van het aantal te presteren opvangdagen bereiken. De tarieven moeten gelijkgesteld zijn aan de tarieven die van toepassing zijn in de gesubsidieerde kinderopvanginitiatieven. Artikel 8 bepaalt dat de subsidies voor personeelskosten in verhouding moeten zijn met het aantal opvangdagen waarvoor de dienst erkend is. Voor de diensten gezinszorg wordt gewerkt met extra urencontingenten. Volgens artikel 9 staat de subsidiëring van de werkingskosten in verhouding tot de activiteiten en het aantal opgevangen kinderen.

De overgangsbepaling in artikel 11 gaat ervan uit dat op termijn een globale en sluitende Vlaamse financiering tot stand komt voor het hele kinderopvanglandschap. De indieners menen dat dit op één jaar gerealiseerd kan worden. De datum in artikel 11 moet aangepast worden, aangezien de eventuele inwerkingtreding van dit voorstel van decreet vanzelfsprekend niet meer gehaald kan worden.

2. Algemene bespreking

Mevrouw Ria Van Den Heuvel deelt de bekommernis van de indieners voor een goede en warme opvang van zieke kinderen. In de eerste plaats moeten de ouders de zieke kinderen opvangen, op de tweede plaats komen kwaliteitsvoorzieningen. Het is positief dat de minister het voortouw neemt in acties ten gunste van de combinatie van gezin en arbeid. Daar zijn de zieke kinderen ook mee gediend. Uiteraard zijn ook voorzieningen nodig, maar het lid wil hen een plaats geven in de gehele kinderopvang. In het Beleidsplan Kinderopvang van mevrouw Mieke Vogels, Vlaams minister van Welzijn, Gezondheid en Gelijke Kansen (*Parl. St. VI. Parl. 1999-00, nr. 237/1*), de zogenaamde Blauwdruk, werd ervoor geopteerd om de bestaande structuren de mogelijkheid te geven om ook zieke kinderen op te vangen. Het lid is evenmin voorstander van afzonderlijke structuren. Verder verwijst het lid naar het advies van de Kinderrechtencommissaris die zelfs gekant is tegen een afzonderlijke decretale regeling van de thuisopvang van zieke kinderen. Mevrouw Ria Van Den Heuvel wenst daarom het voorstel van decreet niet goed te keuren. Een afzonderlijke reglementering voor een deelaspect van een materie die een totale reglementering vergt, is hier niet aangewezen.

Mevrouw Patricia Ceysens sluit zich daarbij aan. Het lid wil wel een onderscheid maken in de opvang op de eerste acute ziekte dagen die het best

door de ouders zelf gebeurt, en de opvang op de dagen daarna die ook door minder vertrouwde personen kan gebeuren. In ieder geval wenst het lid de regeling van de opvang van zieke kinderen op te nemen in het geheel van de uitvoering van het Beleidsplan Kinderopvang.

Mevrouw Mieke Vogels, Vlaams minister van Welzijn, Gezondheid en Gelijke Kansen, zegt namens de Vlaamse regering het standpunt te delen van voorgaande sprekers. Zij erkent het belang van opvang van zieke kinderen, maar wenst geen afzonderlijk aanbod decretaal te realiseren, om verschillende redenen. Vooreerst zou daarmee een verkeerd signaal gegeven worden. Als een decretale basis wordt gecreëerd die een structureel opvangnetwerk beoogt tot stand te brengen, dan riskeert men via het aanbod de vraag naar dergelijke opvang te induceren. Het zijn in de eerste plaats de ouders die de kans moeten krijgen om voor hun zieke kind te zorgen. Men mag de werkgevers geen excuus geven om hun werknemers die kans niet te geven.

Ten tweede is een decretale regeling niet evident, want momenteel wordt de kinderopvang geregeld bij besluiten van de Vlaamse regering en ministeriële besluiten. In het Beleidsplan Kinderopvang wordt ervoor geopteerd om over twee jaar, wanneer de dynamiek van het beleidsplan op het terrein werkelijkheid wordt, een decretale basis te geven aan het globale kinderopvanglandschap in Vlaanderen. Om diezelfde reden is ook voor de buitenschoolse opvang geen afzonderlijke decretale regeling uitgewerkt. Het is zinvoller voor de totaliteit van de sector een kaderdecreet vast te leggen.

Ten derde heeft de minister in haar Beleidsplan ervoor gekozen om een bijkomend aanbod te realiseren, geënt op bestaande opvangstructuren. Daarbij is het essentieel dat er werk wordt gemaakt van de lokale afstemming van het aanbod, wat ontbreekt in het voorliggende voorstel van decreet.

Ten vierde is het niet evident om de diensten voor gezinszorg en de diensten voor oppashulp te vatten in dit voorstel van decreet over opvang van zieke kinderen. De diensten voor gezinszorg worden gevat door dit voorstel, maar blijven toch hun plaats behouden binnen de nu voor hen geldende regelgeving. Door die diensten in dit voorstel van decreet te vatten, geeft men een verkeerd signaal aan andere voorzieningen die ook een afzonderlijke regeling vragen voor specifieke zorgvragen, zoals bv. de diensten gezinszorg die palliatieve hulpverlening of kraamzorg aanbieden. Men heeft

er uitdrukkelijk voor geopteerd dat die diensten polyvalent zouden zijn. Voorliggend decreet zou een verkeerd signaal zijn ten aanzien van de sector.

Samengevat vraagt de minister namens de Vlaamse regering het voorstel van decreet niet goed te keuren, maar het mee te nemen in de behandeling van het ruimere kaderdecreet over twee jaar.

Ten slotte deelt de minister mee dat een akkoord is bereikt over de regularisatie van de DAC-projecten voor zieke kinderen. Kind en Gezin is bereid gevonden om die DAC-ers op te nemen in haar voorzieningen. Het is de bedoeling die omgezette DAC's op te hangen aan een erkende voorziening op het lokale vlak.

In verband met dat laatste vraagt mevrouw Patricia Ceysens of het gaat om de DAC-ers die aan een kinderdagverblijf verbonden zijn. De minister beaamt dit. Het lid vindt dit belangrijk omdat dan reeds een emotionele band bestaat met het kind.

Mevrouw Sonja Becq zegt – in het kader van de nieuwe politiek cultuur – amendementen op het voorstel te hebben verwacht. De opmerkingen van de vorige sprekers zijn immers ook terug te vinden in het voorstel van decreet. Het voorstel werd reeds in december 1999 ingediend, het Beleidsplan Kinderopvang pas in maart 2000. Er is een grote congruentie tussen beide. Het is ook de bekommernis van de indieners dat zieke kinderen zoveel mogelijk thuis door hun ouders opgevangen worden. Regelingen om dit te bewerkstelligen of mogelijk te maken, moeten echter door de federale overheid getroffen worden. Dat neemt niet weg dat daarnaast een serieuze behoefte is – als het niet anders kan of als het kind minder ziek is – aan opvang door andere personen. Vooral mensen die geen familie in de buurt hebben, hebben behoefte aan dergelijke opvang. Spreker begrijpt dat men spreekt van een verkeerd signaal, maar vindt anderzijds dat men niet blind mag zijn voor de realiteit.

Het voorstel van decreet wil ook geen nieuwe structuren in het leven roepen, vervolgt de indier. Het is enkel de bedoeling een decretale basis te geven aan een complement op kinderdagverblijven, onthaalgezinnen enz. Ingaand op de opmerking van mevrouw Patricia Ceysens repliceert mevrouw Sonja Becq dat de omzetting van DAC's vanzelfsprekend positief is, maar dit kan bezwaarlijk als de enige maatregel beschouwd worden. Een algemene regeling die de mogelijkheid biedt om personen / uren toe te voegen aan bestaande voorzieningen, is te verkiezen.

Uiteraard kan dit via besluiten of convenants geregeld worden, maar een decretale regeling getuigt meer van behoorlijk bestuur, oordeelt het lid. Blijkbaar wil de meerderheid niet ingaan op de details en verkiest men met besluiten te werken.

Het voorstel van decreet bevat inderdaad geen bepaling over het lokaal overleg, geeft mevrouw Sonja Becq toe. Wel wordt er een voldoende schaalgrootte geëist om onderlinge afstemming mogelijk te maken, uiteraard vanuit het lokale niveau. Wat de diensten voor gezinszorg betreft, verklaart mevrouw Sonja Becq geen afzonderlijke regelgeving te creëren. De indieners begrijpen de bezorgdheid van de minister. Om echter aan te geven dat de diensten aan opvang van zieke kinderen kunnen doen – wat overigens reeds gebeurt – hebben de indieners de diensten wel opgenomen in de algemene regelgeving van dit voorstel van decreet.

Mevrouw Veerle Heeren, mede-indiener, sluit zich aan bij vorige spreker en onderstreept dat het voorstel beantwoordt aan een reële behoefte. Het sociaal verlof – dat een federale materie is – volstaat niet om zieke kinderen op te vangen. Uit de gegevens die de spreekster in heel Vlaanderen heeft opgevraagd blijkt duidelijk dat de vraag om opvang van zieke kinderen leeft. In Limburg bv. bereiken de opvangvoorzieningen 300 à 350 gezinnen per jaar. Deze voorzieningen bieden kwaliteit aan. Het is de bedoeling met dit voorstel een regelgevend kader te creëren voor heel Vlaanderen en het aanbod en de kwaliteit niet te laten afhangen van de arrondissementele initiatieven.

Mevrouw Mieke Vogels, Vlaams minister van Welzijn, Gezondheid en Gelijke Kansen, ontkent dat het wachten met een decretale regeling betekent dat niets gedaan wordt voor de opvang van zieke kinderen. De minister verwijst naar haar antwoord op de actuele vraag van de heer Jacky Maes over de buitenschoolse kinderopvang (*Hand. VI. Parl. 2000-01, nr. 9*). Op de begroting voor 2001 wordt 70 miljoen frank ingeschreven voor BKO waarvan 30 miljoen frank voor specifieke opvang (zieke kinderen en meer flexibele opvang). De minister herhaalt dat het logistiek zuiverder is en wijzer om de hele kinderopvang in één groot kaderdecreet te regelen. De minister herhaalt haar voorstel om het voorstel van decreet mee te nemen in de bespreking van dat kaderdecreet.

Mevrouw Sonja Becq is eveneens te vinden voor een globale regeling voor kinderopvang. Op dit moment is er echter nood aan opvang en is er geen regelgevend kader. Dit voorstel van decreet werd ingediend in functie van de rechtszekerheid, waar-

van sommige commissieleden in andere dossiers wel voorstander zijn. Spreker geeft ook toe dat dit voorstel eveneens tot doel heeft de zaken te bespoedigen.

3. Artikelsgewijze bespreking en stemming

Bij de artikelen worden geen opmerkingen geformuleerd.

Artikel 1 wordt verworpen met 8 stemmen tegen 6.

Artikel 2 wordt verworpen met dezelfde stemuitslag. De Commissie acht het niet zinvol het voorstel van decreet verder te behandelen. De verwerping van artikel 2 houdt in dat het voorstel van decreet met dezelfde stemuitslag verworpen wordt.

De verslaggever,

De voorzitter,

Claudine DE SCHEPPER

Patricia CEYSENS